

Aan: Standaardisatieraad Nationaal Archief van 5 september 2019

memo

Wijziging strategie doorontwikkeling TMLO

Inleiding

Deze doorontwikkeling van het Toepassingsprofiel Metagegevens Lokale Overheden (TMLO) kent een moeizaam verloop. Daarom is de standaardisatieraad van december 2018 akkoord gegaan met:

- Het zo snel als mogelijk ontwikkeling en vaststelling van een nieuwe versie van het TMLO. Waarbij niet alle knelpunten in één keer opgelost worden.
- Uitvoeren van een consultatieronde om deze ontwikkelstrategie toe te lichten en te bepalen hoe de knelpunten opgelost worden.

Het Nationaal Archief heeft sindsdien een nieuwe conceptversie van TMLO opgeleverd en de consultatieronde heeft plaatsgevonden. In de tussentijd is duidelijk geworden dat er een relatie is tussen TMLO en de ontwikkeling van het Platform Openbare Overheidsinformatie (PLOOI).

Deze ontwikkelingen leiden ertoe dat Nationaal Archief het nodig vindt om de strategie voor de doorontwikkeling en vaststelling van TMLO aan te passen. Deze notitie bevat hier een voorstel voor.

Voor de volledigheid is het 'discussiestuk knelpunten en oplossingsrichtingen toepassingsprofielen' dat bij de vorige Standaardisatieraad is behandeld als bijlage meegezonden.

Vragen aan de Standaardisatieraad

Gaat u akkoord met de volgende keuzes met betrekking tot de doorontwikkeling van de nieuwe versie van TMLO:

1. De huidige elementen worden geherwaardeerd op nut en noodzaak voor duurzame toegankelijkheid van alle soorten informatie. Elementen die hier niet aan voldoen worden niet opgenomen in de nieuwe versie.
2. Er wordt aangesloten bij de standaarden voor linked data. Dat betekent o.a. dat er een linked data ontologie gedefinieerd wordt. En dat metagegevens uitgewisseld kunnen worden op basis van linked data formaten.

3. De adoptie van TMLO door het Rijk wordt geformaliseerd. Dat wil zeggen dat de nieuwe versie door het Rijk gebruikt kan worden als opvolger van het Toepassingsprofiel Metagegevens Rijksoverheid (TPR). [De naam TMLO zal daarmee ook veranderen]
4. De nieuwe versie moet zodanig zijn dat deze door KOOP geadopteerd wordt als de koppelvlakspecificatie voor PLOOI. Daartoe zal KOOP als belanghebbende deelnemen aan de verdere ontwikkeling.

Opdracht doorontwikkeling TMLO

De door de Standaardisatieraad in 2017 vastgestelde opdracht voor het ontwikkelen van een nieuwe versie van TMLO luidde: *'ontwikkel een uitwisselformaat, met bijbehorende technische afspraken, voor het uitwisselen van metagegevens conform TMLO tussen willekeurige informatiesystemen, in het bijzonder archiveringssystemen.'* (Het uitwisselformaat met bijbehorende technische afspraken wordt hierna aangeduid als de koppelvlakspecificatie.)

Het doel van de koppelvlakspecificatie is dat er per informatiesysteem slechts een koppelvlak ontwikkeld hoeft te worden om metagegevens uit te kunnen wisselen met andere informatiesystemen. Uitwisselen van metagegevens wordt zo eenvoudiger en goedkoper. Het uiteindelijke doel hiervan is het bevorderen van de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie.

Voortgang ontwikkeling TMLO

Het informatiemodel van TMLO is herschreven, mede op basis van:

- het commentaar dat de eerdere review van het eerste concept van TMLO 1.2 heeft opgeleverd;
- de benoemde knelpunten in de notitie 'Algemene knelpunten gebruik toepassingsprofielen metagegevens en mogelijke oplossingsrichtingen';
- review van conceptteksten door de redactiegroep Informatiemodel TMLO;
- het uitgangspunt dat TMLO als een serie webpagina's op de website van het NA zal worden gepubliceerd (en niet als een enkel document)

De uitgangspunten zoals benoemd in het voorstel voor afronding van TMLO, zoals genoemd in de notitie aan de Standaardisatieraad uit december 2018, zijn hierbij aangehouden. Het herschrijven heeft [werkversie 1.3](#) van TMLO opgeleverd. Deze versie is beschikbaar op het Kennisplatform Informatie en Archief (KIA) en wordt vergezeld van een overzicht van de belangrijkste keuzes die tot nu toe zijn gemaakt (inhoudelijk/redactioneel).

Er is een eerste concept geschreven voor de koppelvlakspecificatie. Deze is gebaseerd op het koppelvlak dat het Nationaal Archief gebruikt voor overbrenging

naar haar e-Depot ('Voorwaarden export naar e-Depot'). Dit concept is goed ontvangen door de redactiegroep (een groep met experts en belanghebbenden die tijdens de ontwikkeling regelmatig geconsulteerd worden). Maar nog een flink aantal punten moeten duidelijker en in meer detail uitgewerkt worden.

Consultatieronde ontwikkelstrategie

Het Nationaal Archief heeft een consultatieronde gehouden. Aan de hand van de hierboven genoemde notitie is tijdens een bijeenkomst gesproken met adviseurs digitale informatie (ADI's) van met name regionale archiefinstellingen. Daarnaast is een bijeenkomst georganiseerd met vertegenwoordigers vanuit gemeenten (VNG archiefcommissie en VNG Realisatie), waterschappen (Diwanet), provincies (IOG-DIV) en het Rijk (via CIO Rijk). Met de betrokkenheid van het Rijk (ook in de redactiegroepen) loopt het Nationaal Archief vooruit op de adoptie van TMLO door het Rijk.

Uit de consultatie kwam naar voren dat de geconstateerde knelpunten onderschreven worden en dat hier geen aanvullingen op zijn. Ook de oplossingsrichtingen worden onderkend.

Het punt waar met name de vertegenwoordigers van de lokale overheden moeite mee hebben is de strategie om op korte termijn een versie van TMLO op te leveren en vast te laten stellen. Waarbij een aantal geconstateerde knelpunten niet opgelost zullen zijn en de oplossing van die knelpunten op de langere termijn zal plaatsvinden.

De voorkeur is uitgesproken om alle knelpunten eerst op te lossen en dan pas over te gaan tot vaststelling. Dat de vaststelling van TMLO daarmee langer gaat duren wordt daarbij op de koop toe genomen. De verwachting van de lokale overheden is dat dit minder tijd kost dan het op korte termijn vaststellen van een nieuwe versie van TMLO, het nadien oplossen van de overige knelpunten en nogmaals een vaststellingstraject voor de nieuwe versie van TMLO die daaruit zal volgen.

Relatie tot PLOOI

Een andere ontwikkeling is de komst van het platform voor de publicatie van openbare overheidsinformatie PLOOI. Het Kennis- en Exploitatiecentrum voor Officiële Overheidspublicaties (KOOP, onderdeel van BZK) is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van PLOOI.

PLOOI wordt ontwikkeld ter ondersteuning van de implementatie van de nieuwe Wet Open Overheid (WOO). De WOO verplicht overheidsorganisaties bepaalde categorieën informatie actief openbaar te maken. Dat kan dan via PLOOI. Overheden zullen daarvoor bestanden met openbare informatie doormiddel van

een koppelvak op PLOOI publiceren. Waarbij ook metagegevens meegestuurd worden.

Publicatie van bestanden op PLOOI zal technisch veel lijken op het overbrengen van bestanden aan een archiefbewaarplaats. Bovendien zal dit veelal vanuit dezelfde bronsystemen plaatsvinden (zoals DMS'en). Voor overheidsorganisaties die op PLOOI publiceren én naar een archiefbewaarplaats overbrengen is het onwenselijk daarvoor twee verschillende koppelvakspecificaties en metagegevensstandaarden te implementeren.

Redenen voor het Nationaal Archief om met KOOP samen te werken zijn:

- KOOP heeft expertise op het gebied van koppelvakken en metagegevens;
- NA (en KOOP) willen voorkomen dat er verschillende koppelvakken voor een vergelijkbaar doel worden ontwikkeld;
- NA (en KOOP) willen voorkomen dat de metagegevens die door PLOOI gevraagd gaan worden strijdig zijn met TMLO;
- (zijdelings aan TMLO gerelateerd) NA en KOOP hebben belang bij gezamenlijke voorkeur voor bepaalde bestandsformaten (door het NA gespecificeerd in de 'Handreiking Voorkeursformaten')

Voorstellen voor de verdere doorontwikkeling

Aanpassen strategie

De vertegenwoordigers van lokale overheden en het Rijk zijn voorstanders van het oplossen van alle geverifieerde knelpunten voordat wordt overgegaan tot publieke review en vaststelling van TMLO. Het Nationaal Archief stelt voor om hier in mee te gaan.

De huidige werkversie van het informatiemodel TMLO, 1.3, komt al tegemoet aan een aantal inhoudelijke knelpunten (nummers refereren aan de betreffende knelpunten uit de notitie 'Algemene knelpunten gebruik toepassingsprofielen metagegevens en mogelijke oplossingsrichtingen'):

- Het aantal verplichtingen is teruggebracht, in die zin dat veel elementen alleen verplicht indien aanwezig zijn geworden. Ook zijn verplichte aggregatieniveaus losgelaten, om tegemoet te komen aan de verschillende ordeningen die door archiefvormers worden gebruikt (1, 2).
- TMLO wordt nadrukkelijker gepositioneerd als specificatie van metagegevenselementen ten behoeve van duurzame toegankelijkheid, die door organisaties kan worden toegepast in een eigen datamodel. Het hoofdstuk over maken van een eigen toepassingsprofiel op basis van TMLO is daarbij verwijderd. Het eigen datamodel kan voor meerdere

doelen zijn samengesteld, waaronder duurzame toegankelijkheid aan de hand van TMLO. Dit voedt het uitgangspunt om bij de koppelvakspecificatie ruimte te bieden om meer metagegevens uit te kunnen wisselen dan wat in TMLO gespecificeerd wordt. TMLO wordt op deze manier een 'open' standaard (2, 5)

- Teksten zijn geminimaliseerd en waar nodig verbeterd, met als doel het wegnemen van onduidelijkheden en ruimte voor interpretatie (5)

Wat in werkversie 1.3 nog niet is meegenomen, is het volgende

- Een herwaardering van de elementen van TMLO op basis van nut en noodzaak voor duurzame toegankelijkheid voor alle soorten informatie. Dit leidt tot het terugbrengen van het aantal elementen tot wat minimaal noodzakelijk wordt geacht. Dit vermindert naar verwachting het aantal elementen en daarmee ook de verplichtingen waar archiefvormers niet aan kunnen of willen voldoen(1).
- Het definiëren van TMLO als een linked data ontologie, ter bevordering van de uitwisseling van metagegevens met behulp van linked data standaarden (3)
- Het formaliseren van de adoptie van TMLO door het Rijk.
We spreken hier van adoptie, omdat het doel niet de samenvoeging van TMLO en het Toepassingsprofiel Rijk is, maar de adoptie van TMLO door het Rijk, waarbij het Rijk de gelegenheid krijgt om input te leveren (in een publieke review, maar ook door het toevoegen van vertegenwoordigers uit het Rijk aan de redactiegroepen). Het spreekt daarbij voor zich dat de naam TMLO aangepast moet worden. Met de adoptie blijft één standaard over die beheerd moet worden en kan de beschikbare kennis en ervaring hierop gefocust worden (6, 7).

Wij stellen voor om deze knelpunten op te lossen voordat overgegaan wordt tot het vaststellingsproces (inclusief publieke review). En dat dit gebeurt op basis van werkversie TMLO 1.3

Samenwerking KOOP

Het Nationaal Archief stelt voor om verder vorm te geven aan de samenwerking met KOOP, met als voornaamste doel om te komen tot een enkele koppelvakspecificatie die voor zowel PLOOI als TMLO gebruikt kan worden. Dit sluit aan bij de opdracht van de Standaardisatieraad om een koppelvakspecificatie te ontwikkelen, waarbij het doel is dat er per informatiesysteem maar een enkel koppelvak nodig is.

Nationaal Archief

Onze referentie

-

Datum

26 augustus 2019

Planning

Een aangepaste strategie betekent ook een aangepaste planning. Gebaseerd op een meer gedetailleerde planning is de verwachting dat zowel het informatiemodel als de koppelvlakspecificatie in Q2 2020 gereed zullen zijn voor publieke review. De tijd die de review en het verwerken van het commentaar uit die review naar verwachting in beslag maakt dat TMLO in Q3 (september) 2020 aan de Standaardisatieraad aangeboden kan worden voor vaststelling. Daarna volgt publicatie op de website van het Nationaal Archief.